

Облікова картка НДДКР

Державний обліковий номер: 0223U002176

Державний реєстраційний номер: 0120U000156

Відкрита

Дата реєстрації: 12-02-2023

1. Етапи виконання

Номер етапу: 3

Назва етапу: Підсумковий. Узагальнення отриманих результатів, підготовка рукописів кінцевої наукової продукції.

Початок етапу: 01-2022

Закінчення етапу: 12-2022

Вид звітнього документа: Остаточний звіт

2. Виконавець

Назва організації: Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 21600715

Підпорядкованість: Національна академія педагогічних наук України

Адреса: вул. Андріївська, буд. 15, м. Київ, 04070, Україна

Телефон: 380444254556

Телефон: 380444252408

Телефон: 380444253382

E-mail: info@ispp.org.ua

WWW: <http://ispp.org.ua/>

3. Власник результатів НДДКР (продукції)

Назва організації: Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 21600715

Адреса: вул. Андріївська, буд. 15, м. Київ, 04070, Україна

Підпорядкованість: Національна академія педагогічних наук України

Телефон: 380444254556

Телефон: 380444252408

Телефон: 380444253382

E-mail: info@ispp.org.ua

WWW: <http://ispp.org.ua/>

Назва організації: Національна академія педагогічних наук України

Код ЄДРПОУ/ІПН: 00046077

Адреса: вул. Січових Стрільців, буд. 52-а, м. Київ, 04053, Україна

Підпорядкованість: Кабінет Міністрів України

Телефон: 380444813700

Телефон: 380442263180

E-mail: info@naps.gov.ua

WWW: <http://naps.gov.ua/>

4. Джерела та напрями фінансування

Підстава для проведення робіт: 34 - договір (замовлення) з центральним органом виконавчої влади, академією наук (головними розпорядниками бюджетних коштів на проведення НДДКР)

КПКВК: 6551030

Напрямок фінансування: 2.2 - прикладні дослідження і розробки

Джерела фінансування

Джерело фінансування: 7713 - кошти держбюджету

Фактичний обсяг фінансування за звітний етап: 1702.800 тис. грн.

5. Науково-технічна робота

Назва роботи (укр)

Інноваційні психологічні засоби розвитку медіаосвіти в Україні

Назва роботи (англ)

Innovative psychological means of media education development in Ukraine

Реферат (укр)

Уперше розроблено концепцію психологічної інтенсифікації медіаосвіти як ключової інновації освіти майбутнього, 4 концептуальні моделі інтенсифікації розвитку медіаосвіти: активізації медіаторчості як системного інноваційного засобу розвитку медіаосвіти (медіаарттерапія, блогерство); розвитку патріотизму в інформаційному просторі; створення набору тілесноорієнтованих психологічних засобів супроводу медіаосвіти в дистанційному форматі; морально-ціннісну світоглядну модель взаємодії суб'єктів у кіберпросторі. Розроблено 4 комплекси діагностичного інструментарію для інноваційної медіаосвіти в дистанційному форматі, реалізовані у відповідних комп'ютерних програмах: Медіа і твоє майбутнє; Медіапрактики в часи пандемії, Інформаційна поведінка і потреби професійного розвитку вчителя, Методики оцінки інтенсивності медіатравматизації (МОІМТ). Створено 6 нових авторських методик: Ступінь міфологізації COVID-19, Візуалізація COVID-19, Роботи/штучний інтелект у житті дитини, Здоров'я підлітка і кіберпростір (з індикаторами змін медіапрактик підлітків в умовах дистанційної освіти), Соціальний оптимізм в умовах карантину, Механізми парасоціальності. Адаптовано на українській вибірці 4 методики: шкала симптомів ПТСР, сингапурська шкала психологічного благополуччя, шкала співприсутності, модифікована шкала емоційної солідарності з громадою-господарем. Емпіричними дослідженнями охоплено 7427 осіб, у тому числі формувальним експериментом – 150. Виявлено 2 групи закономірностей (зв'язку ефектів дистанційної співприсутності із психологічним благополуччям у мігрантів, закономірності медіатравматизації війни та 5 тенденцій: зростання показників патріотизму, зокрема в інформаційному просторі; значного зростання кібервіктимізації в умовах дистанційної освіти; зростання рівня медіаторчості та її зв'язку зі складниками медіакультури і рівнем психічного дискомфорту; зв'язку високого рівня соматичного дискомфорту з окремими поведінковими патернами дозвілля.

Реферат (англ)

For the first time, the concept of psychological intensification of media education was developed as a key innovation of future education. Conceptual models of intensification of media education development: activation of media creativity (media art therapy, blogging), development of patriotism in the information space, creation of a set of body-oriented psychological support tools in a distance format, a moral-value worldview model of the interaction of subjects in cyberspace. 4 sets of diagnostic tools for innovative media education in distance format have been developed and implemented: Media and your future; Media practices during the pandemic, Information behavior and the needs of professional development of the teacher, Methods of assessing the intensity of media traumatization (MOIMT). 6 new author's methods were created: The degree of mythologizing of COVID-19, Visualization of COVID-19, Robots/artificial intelligence in the life of a child, Adolescent health and cyberspace, Social optimism in quarantine conditions, Mechanisms of parasociality. 4 methods were adapted to the Ukrainian sample: PTSD symptom scale, Singapore scale of psychological well-being, co-presence scale, and modified scale of emotional solidarity with the host community. Empirical studies covered 7,427 people, including a formative experiment - 150. 2 groups of regularities were revealed (the connection between the effects of remote co-presence and the psychological well-being of migrants, the regularities of media traumatization of war and 5 trends: the growth of indicators of patriotism, in particular in the information space; significant growth of cyber victimization in the conditions of distance education, the growth of the level of media creativity and its connection with the components of media culture and the level of mental discomfort, the connection of a high level of somatic discomfort with specific behavioral patterns of leisure time.

Індекс УДК: 159.9:37.015.3, [316.772.5:37.011.2]:316.422(477)

Коди тематичних рубрик НТІ: 15.81.21

6. Науково-технічна продукція (НТП)

НТП 1

Назва продукції (укр): Медіапсихологія воєнного часу

Назва продукції (англ): Media psychology of wartime

Очікувані результати: Рукопис електронного підручника

Галузь застосування: 72.20

Опис продукції (укр): Підручник присвячено актуальним викликам війни. Розкрито особливості воєнної трансформації інформаційного простору; питання психотравматизації, компенсації наслідків; відновлення критичного мислення. Підручник складається з чотирьох частин, які присвячено найбільш актуальним викликам зумовленим війною. Розкрито особливості воєнної трансформації інформаційного простору та медіаспоживання; питання психотравматизації війни, колективної травми, медіатравми і травмаінформованих практик в освіті; медіапсихологічні аспекти нових освітніх проблем: компенсація наслідків екстремальної дистанційності війни, деіндоктринація від “чорної педагогіки” країни-агресора після звільнення тимчасово окупованих територій. Головний змістовий фокус підручника – психологічна безпека і здоров'язбережувальний потенціал медіаосвіти і дистанційної психологічної підтримки. Концептуальна рамка подачі матеріалу – український груп рефлексивний підхід до професійного розвитку вчителя в сучасних умовах. Зміст підручника базується на результатах досліджень лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти Інституту соціальної та політичної психології НАПН України за 15 років.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Стадія завершеності НТП: рукопис електронного підручника

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження:

Виробник продукції: ІСПП НАПН України

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Права інтелектуальної власності: За договорами

Форми та умови передачі продукції: Безоплатна передача підвідомчим установам НАПН України, бібліотекам, іншим установам

НТП 2

Назва продукції (укр): Інноваційні психологічні засоби розвитку медіаосвіти в умовах екстремальної дистанційності війни

Назва продукції (англ): Innovative psychological means of developing media education in extreme remoteness of war

Очікувані результати: Рукопис методичного посібника

Галузь застосування: 72.20

Опис продукції (укр): Представлені в методичному посібнику матеріали відповідають на новітні виклики, що постали перед медіаосвітнянською спільнотою в умовах повномасштабної війни. Методичний посібник містить навчальний матеріал і методичні рекомендації з викладання медіаосвітніх програм, наведених у збірнику, що поєднує їх в навчально-методичний комплект. У першій частині представлено поради щодо здійснення програм підвищення кваліфікації вчителів, працівників психологічної служби в системі освіти, соціальних працівників в системі освіти. Наводяться методики діагностики та аналітичний матеріал щодо соціально-психологічних проблем, пов'язаних з викликами інфодемії та умовами воєнного стану з використанням медіапсихологічних інновацій; представлено інноваційні засоби допомоги особистості в навчальному закладі будь-якого типу з метою створення в закладі здоров'язберігаючого середовища і підвищення якості освіти в Україні. Друга частина містить матеріал для здійснення програм позашкільної освіти для дітей різного віку з урахуванням сучасних теоретичних напрацювань з розвитку медіаосвіти та медіакультури.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Стадія завершеності НТП: Рукопис методичного посібника

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження:

Виробник продукції: ІСПП НАПН України

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Права інтелектуальної власності: За договорами

Форми та умови передачі продукції: Безоплатна передача підвідомчим установам НАПН України, бібліотекам, іншим установам

НТП 3

Назва продукції (укр): Наскрізна медіаосвіта в умовах війни

Назва продукції (англ): Media education in war conditions

Очікувані результати: Рукопис збірника

Галузь застосування: 72.20

Опис продукції (укр): Збірник містить програми спрямовані на формування загальних та фахових компетентностей для діагностики та аналізу соціально-психологічних проблем, пов'язаних з викликами інфодемії та воєнного стану. Збірник складається з двох частин. У першій частині представлено програми підвищення кваліфікації вчителів, працівників психологічної служби в системі освіти, соціальних працівників в системі післядипломної педагогічної освіти. Програми спрямовані на формування загальних та фахових компетентностей у сфері діагностики та аналізу соціально-психологічних проблем, пов'язаних з викликами інфодемії та умовами воєнного стану з використанням медіапсихологічних інновацій; допомоги особистості в навчальному закладі будь-якого типу з метою створення здоров'язберігаючого середовища і підвищення якості освіти в Україні; формування готовності організовувати освітній процес з урахуванням викликів інформаційного суспільства. Друга частина містить програми для позашкільної освіти (програми для дітей) з урахуванням сучасних теоретичних напрацювань з проблем медіаосвіти та медіакультури.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Стадія завершеності НТП: Рукопис збірника

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження:

Виробник продукції: ІСПП НАПН України

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Права інтелектуальної власності: За договорами

Форми та умови передачі продукції: Безоплатна передача підвідомчим установам НАПН України, бібліотекам, іншим установам

НТП 4

Назва продукції (укр): Кіберкультура та кібербезпека в умовах війни: психологічний практикум

Назва продукції (англ): Cyber culture and cyber security in war conditions: a psychological workshop

Очікувані результати: Рукопис практичного посібника

Галузь застосування: 72.20

Опис продукції (укр): Психологічний практикум має на меті підготувати дітей до зустрічі з потенційними кіберризиками в інтернет середовищі. Практикум складається із двох частин. В першій, теоретичній, частині представлено понятійний апарат кіберзагроз та описані практичні та юридичні аспекти кібербезпеки у мирний та воєнний час. Також визначено поняття воєнної кібербезпеки та її ключові складові (безпека мобільних пристроїв, двоетапна аутентифікація, програмне забезпечення, безпека соціальних мереж, неправдиві повідомлення або фейки, ненадійні сайти та посилання). Зосереджено увагу на юридичних аспектах кібербезпеки, нормативних та правових документах, що регулюють цю область, як в Україні, так і в світі, розписана діяльність кіберполіції в Україні, як і воєнний, так і у мирний час. У другій частині представлені п'ять практичних занять для дітей, спрямованих на опанування матеріалу, представленого у теоретичній частині. Заняття сприяють створенню в свідомості дітей цілісної картини кіберризиків.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Стадія завершеності НТП: Рукопис практичного посібника

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження:

Виробник продукції: ІСПП НАПН України

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Права інтелектуальної власності: За договорами

Форми та умови передачі продукції: Безоплатна передача підвідомчим установам НАПН України, бібліотекам, іншим установам

НТП 5

Назва продукції (укр): Розвиток медіаосвіти в територіальній громаді для подолання наслідків війни

Назва продукції (англ): Development of media education in the territorial community to overcome the consequences of war

Очікувані результати: Рукопис методичних рекомендацій

Галузь застосування: 72.20

Опис продукції (укр): Методичні рекомендації організації комунікації з урахуванням технологічно опосередкованої і

здійснюваної за допомоги соціальних мереж в умовах долаття наслідків війни у громаді. Розкрито особливості повоєнного відновлення миру в постраждалих територіальних спільнотах, психологічну динаміку відновлення. Представлено ризики управлінської комунікації в умовах масової психотравматизації і психосоціальної підтримки людей, які перебувають у гострих і посттравматичних стресових станах, стимульованих медіавпливами. Представлено принципи і прийоми “дезомбування” (деіндоктринації) від ворожих наративів у медіапросторі. Надається перелік корисних медіаосвітніх інтернет-ресурсів підвищення медіаграмотності населення, і психологічні інтернет-ресурси, спрямовані на відновлення. Використання методичних рекомендацій сприятиме скорішому відновленню розірваних війною громад, профілактиці конфліктів, підвищенню стійкості проти ворожих інформаційних впливів, збереженню людського потенціалу країни.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Стадія завершеності НТП: Рукопис методичних рекомендацій

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження:

Виробник продукції: ІСПП НАПН України

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Права інтелектуальної власності: За договорами

Форми та умови передачі продукції: Безоплатна передача підвідомчим установам НАПН України, бібліотекам, іншим установам

НТП 6

Назва продукції (укр): Патріотизм молоді цифрової доби: інноваційні засоби розвитку

Назва продукції (англ): Patriotism of youth in the digital age: innovative means of development

Очікувані результати: Рукопис навчально-методичного посібника

Галузь застосування: 72.20

Опис продукції (укр): Актуальність посібника полягає у нагальній потребі більш активно, цілеспрямовано впроваджувати у навчальних закладах національно-патріотичне виховання молоді, що зумовлено проблемою активної фази гібридного російсько-українського протистояння, а також сучасними викликами цифрової доби та ідеологічної інформаційної війни зокрема. Метою курсу є розвиток патріотизму молоді та стимулювання оптимальної патріотичної активності в інформаційному інтерактивному просторі, що здійснюється за допомогою завдань теоретично-практичного курсу, які реалізуються через інноваційні засоби розвитку. Впровадження посібника ґрунтується на нормативно-правових документах, які визначають реалізацію загальнодержавної політики національно-патріотичного виховання й учнівської молоді у тому числі. Впровадження цього курсу за допомогою інноваційних засобів медіаосвіти сприятиме розвитку конструктивної патріотичної активності молоді в соціальних мережах.

Соціально-економічна спрямованість НТП: Поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Стадія завершеності НТП: Рукопис навчально-методичного посібника

Впровадження НТП: Впроваджено

Строки впровадження:

Виробник продукції: ІСПП НАПН України

Споживачі продукції:

Перспективні ринки:

Права інтелектуальної власності: За договорами

Форми та умови передачі продукції: Безоплатна передача підвідомчим установам НАПН України, бібліотекам, іншим установам

7. Бібліографічний опис

Найдюнова Л.А. (2022) Медіапсихологія воєнного часу: Електронний підручник. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології, 344 с.

Найдюнова Л.А., Умеренкова Н.Ф., Вознесенська О.Л., Чаплінська Ю.С., Дятел Н.Л. Інноваційні психологічні засоби розвитку медіаосвіти в умовах екстремальної дистанційності війни. Методичний посібник. Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології, 2022.

Найдюнова Л.А., Умеренкова Н.Ф., Вознесенська О.Л., Чаплінська Ю.С., Дятел Н.Л. Наскрізна медіаосвіта в умовах війни. Збірник навчальних програм / за ред. Л.А. Найдюнової, Н.Ф. Умеренкової; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології, 2022

Чаплінська Ю.С. (2023). Кіберкультура і кібербезпека молоді в умовах війни. Психологічний практикум. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології, 79 с.

Найдюнова Л.А. (2023). «Розвиток медіаосвіти в територіальній громаді для подолання наслідків війни» Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології, 37 с.

Череповська Н.І. Патріотизм молоді цифрової доби: інноваційні засоби розвитку. Навчально-методичний посібник. Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соц. та політ. психології, 2022.

Вознесенська, О. Л. (2020). Застосування писанкарства як методу фольклорної терапії для гармонізації стану особистості. В Арт-терапія в роботі психолога: інноваційні підходи : матеріали Всеукраїнського науково-практичного інтернет-семінару (м. Кропивницький, 23–29 квітня 2020 року).

Вознесенська, О. Л. (2020). Застосування писанкарства як методу фольклорної терапії для гармонізації стану особистості : відео-презентація. В Арт-терапія в роботі психолога: інноваційні підходи : матеріали Всеукраїнського науково-практичного інтернет-семінару (23–29 квітня 2020 року).

Чаплінська, Ю.С. (2020). Особливості наслідування старшокласниками медіаперсон. Вісник КНУ ім.Шевченка. Серія «Психологія», 2, 12, 104–109

Чаплінська, Ю., & Кабанова, П. (2021). Ризики кіберсоціалізації: сьогодення і недалеке майбутнє. Наукові студії із соціальної та політичної психології, 47(50), 160–179. [https://doi.org/10.33120/ssj.vi47\(50\).220](https://doi.org/10.33120/ssj.vi47(50).220)

Чаплінська, Ю., & Кабанова, П. (2021). Кіборгізація людського тіла: світові дослідження та український досвід. Наукові студії із соціальної та політичної психології, 48 (51)

Череповська, Н.І. (2021). Медіапсихологічні особливості патріотизму в інформаційну добу. В Наукові студії з соціальної та політичної психології, 48(51) Київ, ІСПП НАПН України

Найдюнова Л., Умеренкова, Н., & Дятел, Н. (2021). Екранний час і здоров'я підлітків: як віднайти баланс в часи пандемії. Наукові студії із соціальної та політичної психології, 48(51)

Найдюнов М., Найдюнова Л., Григоровська Л. Психологічні проблеми вимірювання схильності до відтворення фашизму, авторитаризму, тоталітаризму в суспільстві: до конструювання синтетичної шкали (аналіз міжнародного досвіду). Проблеми політичної психології. 2022. Т. 25, № 1. URL: <https://politpsy.org/index.php/popp/article/view/89>

Найдюнова Л.А. Медіапсихологія війни як основа концептуальних трансформацій медіаосвіти: від медіатравми до травмаінформованих практик. Проблеми політичної психології 2022-12-29. URL: <https://doi.org/10.33120/popp-Vol26-Year2022-109> DOI: 10.33120/popp-Vol26-Year2022-109

Найдюнова Л.А., Найдюнов М.І., Григоровська Л.В. Медіатравма і симптоми посттравматичного стресового розладу у дітей. Журнал сучасної психології. (до жовтня 2022 р. Проблеми сучасної психології). № 27 / 2022.

8. Звітна документація

Кількість сторінок в звіті: 60

Мова звіту: Українська

Кількість файлів у звіті: 1

9. Заключні відомості

Перелік осіб-виконавців

Вознесенська Олена Леонідівна (к.психол.н., с.н.с.)

Дятел Надія Леонідівна

Найдьорова Любов Антонівна (д.психол.н., член-кор.)

Умеренкова Наталія Федорівна (к.психол.н.)

Чаплінська Юлія Сергіївна (к. психол. н., с.н.с.)

Череповська Наталія Іванівна (к. психол. н., с.н.с.)

Керівник організації:

Слюсаревський Микола Миколайович (к. психол. н., с.н.с., член-кор.)

Керівники роботи:

Найдьорова Любов Антонівна (д. психол. н., член-кор.)

Керівник відділу реєстрації наукової діяльності

УкрІНТЕІ

Юрченко Т.А.